

SIGURNOST U PROMETU DJECE I MLADIH EDUKATIVNI PROJEKT UDRUGE ZAGREBAČKIH POLJIČANA

NA RASKRIŽJU PROMETNE KULTURE

Iako se broj stradalih u prometnim nesrećama u nas posljednjih godina znatno smanjio u odnosu na vrijeme od prije dvadeset, trideset i više godina, još uvijek se na hrvatskim cestama gine i stradava izvan svake zdrave pameti. Posebno zabrinjava činjenica da više od trećine svih poginulih čine djeca i mladi u dobi od sedam do trideset četiri godine. Projekt edukacije te populacije, a posebice onih najranjivijih, koji je pokrenula Udruga zagrebačkih Poljičana „Sveti Jure” u suradnji s još nekoliko nevladinih organizacija, mogao bi biti dobar putokaz u podizanju prometne kulture među mladima

PRIREDIO
Ivan Rodić

Prema statističkim pokazateljima Ministarstva unutarnjih poslova u 2021. godini, u prometnim nesrećama u Hrvatskoj smrtno je stradala 291 osoba, što je 54 osobe ili 22,8 posto više u odnosu na 2020. godinu. Imajući u vidu da je, primjerice, daleke 1979. godine na hrvatskim cestama bilo čak 1605 poginulih, koja je po tim crnim brojkama bila rekordna, broj od „samo” njih 291 poginulih u 2021. godini može se učiniti vrlo optimističnim, no ako je i samo jedna osoba uludo izgubila život u prometu, bilo svojom bilo tuđom krivicom, to je također tragična brojka i tragična činjenica nad kojom se svi moramo zamisliti i zapitati se – kako tomu stati na kraj, jer iako brojke zadnjih godina ohrabruju (2020. godine život je u prometu izgubilo 237 osoba, što je najmanje od hrvatske samostalnosti, dok je za usporedbu, u 2019. godini bilo je 297 poginulih), ostaje i dalje činjenica da je Hrvatska u ovom segmentu na dnu Europske unije. Naime, prosjek je EU-a manje od 50 poginulih na milijun stanovnika, a Hrvatske 75.

MLADI U PROMETU

U svemu tome posebno zabrinjava činjenica da su prošle godine, prema podacima iz MUP-a, djeca i mladi (u dobi od 7 do 34 godine, gdje možemo svrstati djecu i mlade), činili više od trećine poginulih u prometnim nesrećama na hrvatskim cestama (34 posto), a kada je riječ o težim ozljedama, mladi i djeca čine ukupno oko 38 posto, a među onima koji su u prometnim nesrećama zadobili lakše ozljede u protekloj godini, čak 47 posto čine djeca i mladi u spomenutim dobnim skupinama.

Svjesna svih izazova koje donosi sve veće povećanje ukupnoga broja vozila i vozača i sve većih prometnih opterećenja u gradovima, što značajno pridonosi negativnom utjecaju prometa na čovjeka i njegovu okolinu – unatoč pozitivnim trendovima ukupnoga smanjivanja broja prometnih nesreća i stradalih u njima, pri čemu ipak nije ostvaren od ranije zacrtani cilj o još manjem broju poginulih i stradalih na cestama (krajnji bi cilj trebao biti – nula, ali to je, budimo realni, svojevrsna utopija), Vlada

Republike Hrvatske u srpnju prošle godine donijela je *Nacionalni plan sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. do 2030.* To je već šesti po redu takav dokument (prvi je donesen 1994. godine).

Nacionalni plan usklađen je sa svjetskim i europskim smjernicama zakonske regulative iz područja sigurnosti cestovnog prometa. Prilikom izrade Nacionalnog plana korištena su dobra iskustva tijekom provedbe prethodnog Nacionalnog programa te pozitivne svjetske i europske smjernice, među kojima je i Rezolucija UN-a o proglašenju desetogodišnjega razdoblja od 2021. do 2030. Drugim desetljećem sigurnosti cestovnoga prometa, a svima njima je zajedničko nastojanje da se poboljšanjem sigurnosti prometa na cestama dostigne cilj smanjenja smrtnog stradavanja i teškog ozljeđivanja sudionika u prometu do 2030. godine za 50 posto.

POMOĆ NAJBRANJIVIJIM SKUPINAMA

Positivni učinci dosadašnje provedbe nacionalnih programa u Republici Hrvatskoj, ističe se u ovom Vladinu dokumentu, uz smanjenje broja poginulih osoba u cestovnom prometu, očituju se i u drugim pokazateljima s kojima se potvrđuje učinkovitost provedbe mjera dosadašnjih programa, a to su, među ostalim, povećanje prometne kulture, usmjereno preventivno djelovanje policije i ostalih subjekata te podizanje svijesti u šire populacije o problemu sigurnosti u cestovnom prometu.

ZDRAVKO VLADANOVIĆ, DIPL. IUR., KANČELIR UDRUGE ZAGREBAČKIH POLJIČANA „SVETI JURE”

EDUKACIJA – MEĐUGENERACIJSKA INTERAKCIJA

S obzirom na to da se radi o mini projektu, Udruga zagrebačkih Poljičana „Sveti Jure” ugovorila je relativno mali broj edukativnih radionica. Upravo zbog toga nismo u mogućnosti udovoljiti sve brojnijim pozivima koji dolaze iz osnovnih škola s područja Grada Zagreba. Iskustvo nas upućuje na zaključak da su ove edukativne radionice itekako ispunile očekivanja organizatora. Edukativni materijal, a koji se sastoji od brošure i memory kartica s obrazloženim motivima prometnih znakova, osobito dolaze do izražaja u međugeneracijskoj interakciji obiteljskih zajednica gdje djeca, odrasli i stariji ukućani kroz igru i zabavu usvajaju nova znanja. Koristeći se pedagoškim sredstvima i didaktičkim metodama, edukator na pojednostavljeni i zanimljiv način upoznaje učenike s predmetnom temom težeći njihovu aktivnom sudjelovanju kroz pitanja i odgovore. Nakon pokazne vježbe i upoznavanja s pravilima igre, učenici u manjim skupinama aktivno sudjeluju u igri slaganja kartica, memoriranja i njihova obrazloženog prepoznavanja.

Kroz ovu igru učenici usvajaju znanja o prometnim znakovima s pripadajućom prometnom kulturom i to rade s oduševljenjem. Na ovaj način učenici shvaćaju puni smisao, svrhu postojanja i samo značenje prometnih znakova.

Edukacija o prometnoj kulturi u razredu jedne zagrebačke osnovne škole

Predstavljanje projekta u Udruzi zagrebačkih Poljičana

Memory slagalice

S obzirom na to da su među „ostalim subjektima“ u najnovijem Nacionalnom planu navedene i nevladine organizacije i udruge, pogotovo kada je riječ o aktivnostima na području povećanja prometne kulture među mladima, svoj interes i svoju ulogu u tome, pa na kraju i kao svoju obvezu, kao sastavni dio društvene zajednice u kojoj živi i djeluje, prepoznala je i Udruga zagrebačkih Poljičana „Sveti Jure“, koja okuplja zagrebačke Poljičane i prijatelje drevne Poljičke knežije (republike), u čijemu Statutu (sačuvanom iz 1440. godine), stoji kako se Poljičani trebaju brinuti za takav život u zajednici u kojoj će biti sačuvano dostojanstvo svakoga pojedinca prema načelu „neka more svak živ biti“.

PROJEKT VRIJEDAN POLA MILIJUNA KUNA

Sa svrhom promicanja javne svijesti o važnosti prometnih propisa i usvajanju prometne kulture u djece i odraslih, Udruga zagrebačkih Poljičana „Sveti Jure“ s projektnim partnerima Centrom za pružanje usluga u zajednici Zagreb – Dugave, Udruhom sigurnost u prometu i Udruhom predstavnika suvlasnika stambenih zgrada grada Zagreba osmislila je projekt pod nazivom „Na raskrižju prometne kulture“ te ga prvenstveno usmjerila prema ranjivim skupinama iz spomenute ustanove u Dugavama s blizu 400 korisnika. Korisnici su ovoga programa učenici osnovne škole od 3. do 8. razreda (od 9 do 14 godina života), a riječ je o tzv. rizičnoj populaciji djece koja zanemaruju, ili izbjegavaju svoje školske obaveze, postižu lošije rezultate, vrijeme često provode bez kontrole, stihijski i neorganizirano, skiću, kreću se u neprimjerenom društvu vršnjaka ili starijih, eksperimentiraju sa sredstvima ovisnosti i sl. Neki su od njih agresivni, destruktivni, remete odvijanje nastave, dolaze u sukobe s drugim učenicima, ne poštuju autoritete, oštećuju i uništavaju školski inventar, dok su drugi autoagresivni, povlače se u sebe i otežano komuniciraju. Žive u obiteljima (najčešće lošijeg socioekonomskog statusa), uz jednog ili oba roditelja koji se na neodgovarajući način ili nedovoljno brinu o njima.

Namjera je djeci i odraslima povećati znanje o prometnoj kulturi i unaprijediti sigurnost

prometovanja koja će pridonijeti povećanju opće prometne sigurnosti i smanjiti broj žrtava prometnih nezgoda te time pridonijeti konačnom cilju iskorjenjenja smrtnosti na cestama do 2050. godine. Projektne aktivnosti čija je vrijednost gotovo pola milijuna kuna podrazumijevaju edukaciju građana o prometnim propisima i prometnoj kulturi koristeći se edukativnim materijalima uz pomoć kojih će se u međugeneracijskoj interakciji razvijati prometna svijest o sigurnom sudjelovanju u prometu. Kvalitetu toga projekta prepoznala je Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva te Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, koji projekt i sufinancira uz bespovratna sredstva iz Europskog socijalnog fonda. Suglasnost za njegovo provođenje u osnovnim školama Grada Zagreba, nakon pozitivnoga stručnog mišljenja Agencije za odgoj i obrazovanje, dalo je i Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH, a preporuku za uporabu projektnih materijala u edukativnim programima, radionicama i programima obrazovnih ustanova, dalo je i Ministarstvo unutarnjih poslova RH, odnosno Policijska uprava zagrebačka.

U SKLADU S EUROPSKIM TRENDOVIMA

Edukativni materijal osmišljen je tako da korisniku, djetetu ili odrasloj osobi, približi tematiku sigurnosti cestovnog prometa kroz određeni broj kartica koje sadrže grafički prikaz određenih prometnih znakova i objašnjenja njihova značenja. Prometni znakovi na karticama pomno su i pažljivo odabrani i vežu se na prometne znakove koji najčešće djeca susreću na cesti prilikom pješčenja do škole ili vožnje biciklom. Na zanimljiv i dinamičan način, kroz igru, korisniku je omogućeno da usvoji znanja o propisima iz područja sigurnosti cestovnog prometa ali i potakne razmišljanje kod korisnika koje sve opasnosti prijete na cesti i kako ih izbjeći pravilnim ponašanjem u prometu i predviđanjem opasnosti.

Brošura sadrži osnovne razloge zašto su djeca ugrožena kategorija sudionika u cestovnom prometu kao i savjete djeci, roditeljima i vozačima o ponašanju u cestovnom prometu, što zasigurno može biti dobar pokazatelj svakom sudioniku u prometu kako s oprezom

PREDSTAVLJANJE PROJEKTA

PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA

Projekt „Na raskrižju prometne kulture“ predstavljen je javnosti u četvrtak, 20. siječnja 2022. godine, u prostorijama Udruge zagrebačkih Poljičana u zagrebačkoj Illici. U ime nositelja projekta, Udruge zagrebačkih Poljičana „Sveti Jure“ okupljenima su se obratili veliki knez odnosno predsjednik Udruge i ugledni zagrebački odvjetnik Marko Ramljak te zamjenik predsjednika kanćelir Zdravko Vladanović. Istaknuli su važnost članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji i blagodati korištenja fondova u svrhu podizanja kvalitete života građana te naglasili ponos i zadovoljstvo što se zagrebački Poljičani i na ovaj način mogu odužiti Zagrebu što ih je ovaj lijepi grad primio u svoje okrilje.

Važnost projekta istaknuo je i ravnatelj Centra za pružanje usluga u zajednici Zagreb – Dugave Božo Vrkljan te izrazio radost i zadovoljstvo što će se u ovoj projektnoj suradnji ranjive skupine učiti dodatnim normama ponašanja u prometu.

Predstavljanju projekta nazočio je i voditelj sektora prometne policije Policijske uprave zagrebačke Josip Fišter koji je pored statističkih podataka o stradanjima u prometu izrazio vjeru da će se ovim aktivnostima pridonijeti strateškim ciljevima Ministarstva unutarnjih poslova o smanjenju prometnih nesreća na zagrebačkim prometnicama.

MR. SC. IVAN KOZLICA, EDUKATOR

VAŽAN SEGMENT CJELOŽIVOTNOG OBRAZOVANJA

Tijekom edukacija o prometnoj kulturi u nekoliko zagrebačkih osnovnih škola, zamijetio sam više detalja koje je važno istaknuti. Slušatelji su bili učenici od trećega do sedmog razreda i u svim je skupinama iskazan veliki interes za naznačenu temu.

Mnoštvo učenika aktivno je sudjelovalo u raspravama iznoseći primjere dobre i loše prakse, kao pješaci i kao putnici u roditeljskih automobilima. Većina učenika pri vožnji bicikla ili romobila ne koristi zaštitnu kacigu, ali su svjesni njezina značaja. Manji broj njih ne koristi se sigurnosnim pojaskom u automobilu, uglavnom na kraćim udaljenostima. Kao primjere neodgovornoga ponašanja vozača gotovo svi učenici ističu brzu vožnju pod utjecajem alkohola te upotrebu mobilnog telefona tijekom vožnje. U interakciji tijekom edukacije većina učenika iskazuje spremnost pravilnoga ponašanja u prometu, kako sada tako i u budućnosti, kada budu vozači. Na kraju svake edukacije s posebnim zadovoljstvom odigraju memory slagalicu s prometnim znakovima i svi se o njoj izražavaju pohvalno. Na temelju do sada provedenih aktivnosti smatram da je edukacija o prometnoj kulturi dobro prihvaćena od svih učenika, njihovih učitelja, nastavnika i odgajatelja i da je korisna kao važan segment cjeloživotnog obrazovanja.

sudjelovati u prometu, naročito u zoni škola, vrtića, obrazovnih ustanova te na mjestima na kojima se očekuje nazočnost djece na prometnici ili uz prometnicu.

Organizator vjeruje da će ovaj projekt – koji se počeo provoditi 12. studenoga 2021. i trajat će do 12. studenoga 2022. godine (a u njegovu prvođenju sudjeluju i brojni volonteri) – pridonijeti, kako već rekossmo, nacionalnom i europskom planu smanjenja smrtnosti na prometnicama za 50 posto u sljedećih deset godina te iskorjenjenju te pošasti s hrvatskih prometnica do 2050. godine.